

Democratiaid Rhyddfrydol Cymru

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd 20-21 Ebrill

Economi Cryfach, Cymdeithas Tecach

**Welsh Liberal Democrats
Democratiaid Rhyddfrydol Cymru**

Croeso i Gaerdydd

Annwyl Ffrindiau,

Mae hi mor dda i'ch croesawu chi i Gynhadledd y Gwanwyn Democratiaid Rhyddfrydol Cymru yng Nghaerdydd. Mae'r Blaid wedi gweithio'n galed i sicrhau ein bod ni'n cael penwythnos llawn dadleuon polisi, areithiau, digwyddiadau ymylol a hyfforddi ar gyfer aelodau.

Trwy'r penwythnos, mi fydd y Gynhadledd yn clywed gan Weinidogion Uwch y Democratiaid Rhyddfrydol yn Llywodraeth y Glymblaid am sut maent yn gweithredu ar bolisïau'r Democratiaid Rhyddfrydol. Trwy roi diwedd ar garchariad yr ifanc, torri treth incwm gweithwyr ar incymau isel a chanolig, a helpu disgyblion o gefndiroedd dan anfantais, mae'r Democratiaid Rhyddfrydol yn gwneud gwahaniaeth positif yn y llywodraeth.

Mae Democratiaid Rhyddfrydol Cymru yn cyflwyno polisïau a fydd yn dod â Chymru allan o'r rhych a gadawyd hi ynnddi gan Lafur. Dan Lafur, mae Cymru yn dihoeni ar waelod pob prif dabl cynghrair ac mi fydd ein polisïau ni, a basiwyd yn y Gynhadledd, yn helpu i Gymru symud yn y cyfeiriad cywir.

Nid oes modd ymddiried yn y Blaid Lafur i reoli'r economi. Nid oes modd ymddiried yn y Ceidwadwyr i adeiladu cymdeithas decach. Dim ond y Democratiaid Rhyddfrydol gall adeiladu economi gryfach mewn cymdeithas decach, yn gadael i bawb dod ymlaen yn eu bywydau. Mae'r penwythnos hwn yn gyfle i ni ail-gadarnhau ein hymrwymiad i'r nod hwnnw.

Dymunaf benwythnos da i chi,

Kirsty Williams,

Arweinydd Democratiaid Rhyddfrydol Cymru

Cynhadledd y Gwanwyn 2013
Caerdydd

ENOUGH FOOD FOR EVERYONE

DIGON O FWYD I BAWB

THE WORLD PRODUCES ENOUGH FOOD FOR EVERYONE
BUT NOT EVERYONE HAS ENOUGH FOOD

IT'S UNFAIR, IT'S UNJUST - AND IT'S TOTALLY PREVENTABLE.
AS THE UK HOSTS THE G8 THIS YEAR, ADD YOUR VOICE TO OUR
CAMPAIGN TO END GLOBAL HUNGER.

MAE'R BYD YN CYNHYRCHU DIGON O FWYD I BAWB

OND NID OES GAN BAWB DDIGON O FWYD

MAE'N ANNHEG, YN ANGHYFIAWN - A GELLID EI ATAL YN LLWYR.
WRTH I'R DU GROESAWU CYFARFOD Y G8 ELEN, YCHWANEGWCH
EICH LLAIS I'N HYMGYRCH I ROI TERFYN AR NEWYN BYD EANG.

JOIN THE CAMPAIGN
YMUNWCH A'R YMGYRCH

WWW.ENOUGHFOODIF.ORG

Print & Digital Associates, Specialists in print management.....

If you need it printed? Print and Digital Associates can help. From short run digital newspapers to high volume print with national coverage, from books to glossy brochures and leaflets, we have the solution and expertise to offer.

We provide cold set offset newspaper printing solutions, magazines, leaflets, community newsletters.

- tabloid newspapers
- digital newspapers
- community newsletters
- DL and C6 envelopes

*Let us help maximise
your campaign budget*

**PRINT &
DIGITAL**
ASSOCIATES

John Croucher
Commercial Director
m: +44(0)7880 724570

e: johnc@printanddigitalassociates.co.uk

Cynnwys

Croeso

Tudalen 3

Gwybodaeth

Lleoliad y Gynhadledd

Tudalen 7

Teithio

Tudalen 9

Diogelwch

Tudalen 10

Cofrestru

Tudalen 12

Agenda'r Gynhadledd

Dydd Sadwrn 20 Ebrill

Tudalen 14

Dydd Sul 21 Ebrill

Tudalen 15

Cynigion

Gwybodaeth am y Cynigion

Tudalen 17

Siarad yn y Gynhadledd

Tudalen 19

Trefn y ddadl & Pleidleisio

Tudalen 21

Cynigion Trefniadol

Tudalen 22

Cynigion

Tudalen 23

Digwyddiadau Ymylol

Tudalen 35

Arddangosfa

Tudalen 40

Sesiynau Hyfforddi

Tudalen 43

Cinio'r Gynhadledd

Tudalen 47

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

Tudalen 48

Nodiadau

Lleoliad y Gynhadledd

Lleoliad

Y lleoliad ar gyfer y Gynhadledd yw Gwesty a Sba Mercure Holland House Caerdydd, 22-24 Heol Casnewydd, Caerdydd, CF24 0DD.

Mynediad

Mae lleoliad y Gynhadledd yn gwbl hygyrch i bawb. Mae gan y Ganolfan Gynadledda fynedfa ar wahân i'r gwesty. Bydd arwyddion clir i'ch harwain. Rhaid i bawb sy'n mynychu'r Gynhadledd fynd i mewn drwy fynedfa'r Ganolfan Gynadledda.

Desg Gofrestru

Gellir dod o hyd i'r Ddesg Gofrestru ger prif fynedfa y Canolfan Gynadledda.

Dosbarthu Llenyddiaeth

Byddwch yn ymwybodol na chaniateir dosbarthu llenyddiaeth yn y gynhadledd heb gymeradwyaeth ymlaen llaw gan Gadeirydd Pwyllgor y Gynhadledd.

Ysmygu

Mae ysmygu yn y Gynhadledd yn anghyfreithlon.

Ystafell Gotiau

Ni fydd cyfleusterau ystafell gotiau ar gael. Ni fydd bagiau mawr yn cael eu caniatáu tu fewn i leoliad y Gynhadledd.

Allanfeydd Argyfwng

Mae nifer o allanfeydd argyfwng y tu mewn i'r lleoliad. A wnewch chi sicrhau eich bod yn ymwybodol o'ch allanfa agosaf bob amser.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Gwybodaeth

Ffotograffiaeth Fflach

Dylai pawb sydd a thueddiad at epilepsi nodi gallai ffotograffiaeth fflach gael ei defnyddio yn Neuadd y Gynhadledd.

Eiddo Coll

Dylai pob eitem o eiddo coll gael ei adail a'i ail-hawlio wrth y Ddesg Gofrestru.

Ffonau Symudol & Pheiriannau Galw

A wnewch chi sicrhau bod pob ffôn symudol a pheiriant galw wedi'i ddiffodd cyn mynd i mewn i Neuadd y Gynhadledd, yr ystafelloedd ymylol a'r sesiynau hyfforddi.

Lluniaeth

Gellir prynu lluniaeth ysgafn o'r cownter yn ardal yr Arddangosfa.

Teithio

Sut i Gyrraedd Canolfan y Gynhadledd

Lleolir y Gynhadledd ar Heol Casnewydd, yng nghanol dinas Caerdydd.

Y ffordd fwyaf cyfleus i gyrraedd yw ar drafnidiaeth cyhoeddus. Gall Traveline Cymru roi cyngor ar y math mwyaf priodol o drafnidiaeth cyhoeddus ar eich cyfer. Gallwch gysylltu â nhw ar 0871 200 2233 neu ewch i'w gwefan www.traveline-cymru.info.

Trên: Mae gorsaf rheilffordd Heol y Frenhines Caerdydd ychydig funudau o leoliad y Gynhadledd. Mae rhan fwyaf o drenau sy'n teithio ar Reilffyrdd y Cymoedd yn stopio yng nhorsaf Heol y Frenhines, fel arall, gallwch newid yng ngorsaf Caerdydd Canolog.

Wrth adael gorsaf Heol y Frenhines ar droed, trowch i'r dde. Yna cymerwch y troad cyntaf ar y dde a cherddwch o dan bont y rheilffordd. Rydych yn awr ar Heol Casnewydd. Ewch yn eich blaen, gan groesi Heol Knox ac yna Fitzalan Place. Bydd Gwesty a Sba Mercure Holland House Caerdydd ar eich ochr dde.

Car: Gall fynychwyr y Gynhadledd sy'n aros yng Ngwesty a Sba Mercure Holland House Caerdydd barcio ym maes parcio tanddaearol y gwesty. Mae yna hefyd nifer cyfyngedig o lefydd parcio ar gael i'r anabl yno.

Mae'r maes parcio cyhoeddus agosaf at leoliad y Gynhadledd ar Knox Road.

Os ydych yn teithio mewn car ymadaewch yr M4 ar gyffordd 29, 32 neu 33 a dilynwch yr arwyddion tuag at Ganol Dinas Caerdydd. Wrth agosáu at ganol y ddinas, dilynwch yr arwyddion i faes parcio Knox Road.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Gwybodaeth

Wrth adael y maes parcio, trowch i'r dde tuag at Heol Casnewydd. Trowch i'r dde cyntaf a pharhewch, gan groesi Fitzalan Place. Bydd Gwesty a Sba Mercure Holland House Caerdydd ar eich ochr dde.

Mae sawl maes parcio cyhoeddus arall yng nghanol y ddinas yn ogystal â nifer fach o fannau parcio ar y stryd gerllaw.

Nodwch fod rheolau parcio yn cael eu gorfodi'n llym yng nghanol dinas Caerdydd.

Diogelwch

Gan fod y Democratiaid Rhyddfrydol yn rhan o Lywodraeth y DU roedd diogelwch yn dynnach nag arfer yng Nghynhadledd y Gwanwyn llynedd. Bydd llawer o'r gweithdrefnau newydd hefyd yn eu lle ar gyfer y Gynhadledd hon.

Mae Pwyllgor y Gynhadledd yn gofyn i bawb sy'n mynychu'r Gynhadledd i weithio gyda ni er mwyn diogelu'r Gynhadledd. Mae cydymffurfio â'r gweithdrefnau diogelwch yn amod mynediad i'r Gynhadledd.

Bathodynnau Cynhadledd

Mae'n rhaid gwisgo Bathodynnau'r Gynhadledd yng Nghanolfan y Gynhadledd ar y Dydd Sadwrn a Dydd Sul.

Os ydych wedi cofrestru ymlaen llaw gallwch gasglu eich Bathodyn Cynhadledd oddi wrth y ddesg gofrestru ar ôl cyrraedd ar y Dydd Sadwrn neu Dydd Sul. Rhaid i chi ddod â'ch llythyr/e-bost cadarnhau cofrestru ac ID ffotograffig gyda chi i gasglu eich Bathodyn Cynhadledd. Efallai na fyddwch yn gallu derbyn eich Bathodyn Cynhadledd os nad oes gennych y ddau o'r rhain. Os nad ydych wedi derbyn eich llythyr cadarnhad o fewn pythefnos o gofrestru, neu dri diwrnod cyn y gynhadledd, cysylltwch â 029 2031 3400 i gadarnhau bod eich cofrestriad wedi ei dderbyn a'i brosesu.

Os nad ydych wedi cofrestru ymlaen llaw bydd eich Bathodyn

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Gwybodaeth

Gynhadledd yn cael ei baratoi pan fyddwch yn cofrestru ar y diwrnod.

Bydd bathodynnewydd ond yn cael eu paratoi yn ôl disgrisiwn Cadeirydd Pwyllgor y Gynhadledd. Bydd ffi o £10 ar gyfer bathodynnewydd.

ID Ffotograffig

Bydd y mathau canlynol o ID ffotograffig yn cael eu derbyn ar y diwrnod:

- Pasbort (byddwn yn derbyn pasbortau sydd wedi dod i ben)
- Trwydded yrru ffotograffig
- Cerdyn adnabod myfyrwyr ffotograffig dilys
- CitizenCard
- Cerdyn adnabod y Lluoedd Arfog

Os nad oes gennych unrhyw un o'r ID ffotograffig uchod byddwn yn derbyn dau o'r canlynol yn lle:

- ID di-ffotograffig
- Tystysgrif geni
- Cerdyn banc wedi'i lofnodi
- Bil cyfleustodau
- Cyfriflen banc
- Slip cyflog
- Cerdyn ID myfyrwyr di-ffotograffig dilys
- Cerdyn Yswiriant Gwladol

Chwiliadau Diogelwch

Ar adegau, fe fydd chwiliadau diogelwch 'arddull maes awyr' ar waith yn y lleoliadau. Bydd pawb sy'n mynychu'r Gynhadledd ar yr adegau hyn yn ddarostyngedig i chwiliadau o'r fath. Mynedfaoedd bwaog synhwyrdd metel a/neu chwiliadau bag fydd yn cael eu defnyddio.

Ni fydd bagiau mawr nac eitemau wedi'u selio yn cael eu gadael i

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Gwybodaeth

fewn i'r ardal ddiogel yn ystod y cyfnodau hyn. Ni fydd hyn yn effeithio ar unrhyw un sy'n aros yn y Gwesty.

Tocynnau a Gwahoddiadau

Os ydych yn mynychu Cinio'r Gynhadledd, digwyddiadau ymylol neu dderbyniad gwahoddiad yn unig (mae'r rhain wedi cael eu nodi'n glir yng Nghlanllaw'r Gynhadledd neu yng Nghyhoeddiadau'r Gynhadledd) mae'n rhaid i chi ddod â'ch tocyn neu wahoddiad gyda chi ac mae'n rhaid i chi fod yn gwisgo eich Bathodyn Gynhadledd. Fel arall, bydd mynediad yn cael ei wrthod.

Cofrestru

Y Ddesg Gofrestru

Gellir dod o hyd i'r Ddesg Gofrestru ger prif fynedfa Canolfan y Gynhadledd. Fydd ar agor:

Dydd Sadwrn 20 Ebrill: 09:00 – 17:00

Dydd Sul 21 Ebrill: 09:00 – 13:30

Cofrestru Ymlaen Llaw

Gall pawb gofrestru arlein wrth ymweld â www.DemRhyddCymru.org.uk. Gallwch gofrestru arlein hyd at ddydd Mawrth 16 Ebrill.

Gall aelodau'r Blaid ac Arsylwyr hefyd gofrestru drwy'r post. Gallwch lawrlwytho ffurflen gofrestru oddi ar y wefan neu wrth wneud cais drwy ffonio 029 2031 3400. Gallwch gofrestru o flaen llaw drwy'r post tan ddydd Gwener 12 Ebrill.

Fydd pawb sy'n cofrestru arlein yn derbyn e-bost o gadarnhad. Byddwn yn ymdrechu i anfon llythyr cadarnhad i bawb sydd wedi cofrestru drwy'r post. Os nad ydych wedi derbyn eich llythyr cadarnhad o fewn pythefnos o gofrestru, neu dri diwrnod cyn y gynhadledd, cysylltwch â 029 2031 3400 i gadarnhau bod eich

Gwybodaeth

cofrestriad wedi ei dderbyn a'i brosesu.

Bydd angen eich llythyr/e-bost cadarnhau ac ID ffotograffig pan fyddwch yn casglu eich Bathodyn Gynhadledd. Os nad oes gennych eich llythyr cadarnhad efallai na fyddwch yn gallu derbyn eich Bathodyn Cynhadledd oni bai eich bod wedi rhoi gwybod i ni nad ydych wedi derbyn y llythyr.

Cofrestru ar y Dydd

Gallwch gofrestru ar gyfer y Gynhadledd ar y diwrnod.

Os ydych yn cofrestru ar y diwrnod bydd angen i chi ddod â'r ffi cofrestru priodol ac ID ffotograffig gyda chi. Am ragor o wybodaeth am hyn, cyfeiriwch at dudalen 18. Gallwch hefyd arbed amser ar y diwrnod drwy lenwi ffurflen gofrestru ymlaen llaw a gwneud yn siwr bod gennych yr arian cywir neu siec wedi ysgrifennu yn barod pan fyddwch yn cyrraedd y Ddesg Gofrestru. Gallwch lawrlwytho ffurflen gofrestru oddi ar wefan y blaid www.DemRhyddCymru.org.uk.

Agenda'r Gynhadledd

Bore Sadwrn

10:00 Agor y Gynhadledd

Christine Humphreys,
Llywydd Democratiaid Rhyddfrydol Cymru

Araith

Gwir Anrh Nick Clegg AS

Dirprwy Brif Weinidog ac Arweinydd y Democratiaid Rhyddfrydol

10:30 Cynnig Polisi

C/M1: Trafnidiaeth Gyhoeddus ar gyfer Myfyrwyr a Phobl Ifanc

11:15 Atebion i'ch Cwestiynau:

Mark Williams AS

Cyd-Gadeirydd ar Bwyllgor Seneddol y Blaid ar Faterion Cymreig

11:30 Ynni Q&A

Gwir Anrh Ed Davey AS

Ysgrifennydd Gwladol dros Ynni a Newid yn yr Hinsawdd

Prynhawn Sadwrn - Cynnar

13:30 Atebion i'ch Cwestiynau:

Yr Arglwydd German

Cyd-Gadeirydd ar wyllgor Seneddol y Blaid ar Waith a Phensiynau

13:45 Cyflwyniad

Coleg Nyrsio Brenhinol Cymru

Yn dilyn cyhoeddiad diweddar
Ymchwiliad Francis i Ymddiriedolaeth
Sefydledig GIG Canolbarth Swydd
Stafford, mae'n amser trafod sut y gallwn sicrhau bod cleifion yn cael
gofal diogel ac urddasol.

Coleg Nyrsio Brenhinol
Cymru
Royal College of Nursing
Wales

Ni wnaiff y Coleg Nyrsio Brenhinol fyth gydoddef arfer nyrsio gwael, ac mae'n rhaid i ni gofio bod degau o filoedd o nyrsys a gweithwyr cymorth gofal iechyd yma yng Nghymru yn darparu gofal rhagorol bob dydd. Mae ein hymgyrch 'Amser i Ofalu' yn pwysleisio'r ffaith bod angen rhoi amser i staff nyrsio gyflawni eu rôl hyd eithaf eu gallu. Bydd y sesiwn

Agenda'r Gynhadledd

hon yn rhoi cyfle i aelodau'r blaidd drafod eu pryderon am wasanaethau iechyd yng Nghymru gyda Chadeirydd Bwrdd RCN Cymru, Cyfarwyddwr RCN Cymru a Kirsty Williams AC.

14:45 Cynnig Polisi

C/M2: Pwysigrwydd Addysg Wleidyddol yn y Cwricwlwm

15:00 Cynnig Amserol / Brys

Prynhawn Sadwrn - Hwyr

16:30 Cynnig Polisi

C/M3: Caniatâd i Gynllunio: Diwygio'r Broses Gynllunio yng Nghymru

Bore Sul

09:45 Brïff Ymgyrch gyfrinachol

Brïff ar gyfer aelodau yn unig gan Ryan Coetzee, Cyfarwyddwr Strategaeth Nick Clegg.

11:00 Araith

Gwir Anrh Danny Alexander AS

Prif Ysgrifennydd y Trysorlys

11:30 Cynigion Polisi & Busnes

C/M4: Rhoi Disgyblion yn Gyntaf: Gwella Safonau Ysgolion yng Nghymru

C/M5: Diwygio Cyfansoddiadol: Swyddog Canlyniadau a Rheolau Etholiadau Mewnol

12:45 Atebion i'ch Cwestiynau:

Y Farwnes Randerson

Gweinidog Gwladol, Swyddfa Cymru

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Agenda'r Gynhadledd

Prynhawn Sul

14:00 Atebion i'ch Cwestiynau:

Roger Williams AS

Dirprwy Arweinydd Democratiaid Democratiaid Rhyddfrydol Cymru

14:15 Cynnig Amserol / Brys

14:30 Araith

Kirsty Williams AC

Arweinydd Democratiaid Rhyddfrydol Cymru

Gwybodaeth am y Cynigion

Mae pob Cynnig sydd yn cael ei drafod yn y Gynhadledd yn ymddangos yn yr adran hon yn yr un drefn ag y maent yn cael eu galw yn Agenda'r Gynhadledd

Iaith y Cynigion

Mae pob cynnig sy'n ymddangos yn y Canllaw hwn yn y Gymraeg a'r Saesneg. Gan fod yr holl gynigion wedi eu cyflwyno yn wreiddiol yn Saesneg, os oes anghysondeb o ran iaith, y fersiwn Saesneg fydd yn derbyn blaenoriaeth.

Gwelliannau i Cynigion

Gall pob cynnig sydd yn ymddangos yn y Canllaw hwn gael ei wella.

Gall ddiwygiadau gael eu cyflwyno gan Bleidiau Lleol, Pwyllgor y Blaid Gymreig sy'n gyfrifol am y mater a godwyd yn y cynnig, Gr p Democratiaid Rhyddfrydol Cymru yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru neu yn Senedd y DU, neu 20 Cynrychiolydd Cynhadledd.

Bydd yr holl ddiwygiadau **sydd wedi'u** derbyn ar gyfer dadl yn cael **eu cyhoeddi** yng **Nghyhoeddiadau'r** Gynhadledd a fydd ar gael ar wefan y Blaid www.WelshLibDems.org.uk yn ystod yr wythnos cyn y Gynhadledd ac o'r Ddesg Gofrestru yn **ystod** y Gynhadledd.

Cynigion Amserol

Mae Cynigion Amserol yn gynigion polisi sy'n seiliedig ar ddigwyddiad sy'n digwydd ar ôl y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno cynigion polisi h.y. 27 Chwefror.

Gall Gynigion Amserol gael eu cyflwyno gan Bleidiau Lleol, Pwyllgor y Blaid Gymreig sy'n gyfrifol am y mater a godwyd yn y cynnig, Gr p Democratiaid Rhyddfrydol Cymru yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru neu yn Senedd y DU, neu 20 Cynrychiolydd Cynhadledd.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Cynigion

Gall Cynigion Amserol a gyhoeddwyd yn Nghyhoeddiadau'r Gynhadledd gael eu gwella. Y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno gwelliant i Gynnig Amserol yw 9:45 ar ddydd Sadwrn 20 Ebrill. Dylai gwelliannau gael eu e-bostio i

Policy.Officer@WelshLibDems.org.uk neu ei roi i'r Swyddog Polisi neu Gadeirydd Pwyllgor y Gynhadledd ar ffurf copi caled.

Cynigion Brys

Mae Cynigion brys yn gynigion sy'n ymwneud â digwyddiad sy'n digwydd ar ôl y dyddiad cau ar gyfer Cynigion Amserol. Dylai Cynigion Brys fod yn gryno.

Gall Cynigion Brys gael eu cyflwyno gan Bleidiau Lleol, Pwyllgor y Blaid Cymreig sy'n gyfrifol am y fater a godwyd yn y cynnig, y Grŵp Democratiaid Rhyddfrydol Cymru yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru neu yn Senedd y DU, neu 20 Cynrychiolydd Cynhadledd.

Mae dyddiad cau ar gyfer cyflwyno Cynigion Brys yn dibynnu ar amseru pwnc y cynnig. Ar gyfer digwyddiadau sy'n digwydd cyn dechrau'r Gynhadledd y dyddiad cau yw dechrau'r Gynhadledd h.y. 9:45 ar ddydd Sadwrn 20 Ebrill. Ar gyfer digwyddiadau sy'n digwydd yn ystod y Gynhadledd y dyddiad cau yw tair awr cyn y slot yn yr agenda ar gyfer Cynigion Brys.

Wrth gyflwyno Cynnig Brys mae rhaid nodi'n glir enwau'r bobl a fydd yn symud a chrynhofi'r cynnig. Os na fydd hyn yn digwydd ni fydd Pwyllgor y Gynhadledd yn derbyn y Cynnig Brys.

Siarad yn y Gynhadledd

Pwy all Siarad?

Gall Aelodau'r Blaid sydd wedi cofrestru fel aelod bleidleisio neu aelod heb bleidlais siarad mewn unrhyw ddadl. Gall Sylwebyddion Cofrestredig siarad gyda chaniatâd Pwyllgor y Gynhadledd.

Hyd Areithiau

Ym mhob dadl caniateir 5 munud i Gynigwyr Mesur, 4 munud i Gynigwyr Gwelliannau a 3 munud i bob siaradwr arall, yn cynnwys Crynhoiwyr Cynigion a Gwelliannau. Gall y Cadeirydd leihau'r amseroedd hyn i ganiatáu i fwy o aelodau cael siarad mewn dadl. Os byddant yn gwneud hyn byddant yn cyhoeddi'r newid yn ystod y ddadl. Os ydych chi'n siarad ac mae'r Cadeirydd yn gofyn i chi ddod â'ch araith i ben, gorffennwch yn brydlon os gwelwch yn dda.

Cyfieithu ar y Pryd

Pan fo cyfleusterau cyfieithu ar y pryd ar gael gwnewch yn fawr o'r cyfle i annerch y Gynhadledd yn Gymraeg.

Dyma rai awgrymiadau ynglŷn â sut i gael y gorau allan o'r gwasanaeth hwn: dangoswch ar eich cerdyn siaradwr eich bod chi'n dymuno siarad yn Gymraeg; ceisiwch siarad yn Gymraeg drwy gydol eich araith; os ydych chi'n newid ieithoedd yn ystod eich araith, cymerwch saib wrth newid ieithoedd er mwyn caniatáu amser i'r cyfieithydd orffen.

Gellir casglu clustffonau cyfieithu o'r bwrdd ger mynedfa Neuadd y Gynhadledd. A wnewch chi sicrhau eich bod yn dychwelyd y clustffonau wedi i chi eu defnyddio. Os oes set o glustffonau yn mynd ar goll yn ystod y Gynhadledd, mae'n bosibl y bydd yn rhaid i bwyllgor y Gynhadledd gyflwyno system blaendal o £5 am weddill y penwythnos.

Cynigion

Sut i fynd ati i Siarad

Ddylai unrhyw un sydd am siarad mewn dadl lenwi cerdyn siaradwr a'i gyflwno i Fwrdd y Siaradwyr ac aros i weld os ydynt yn cael eu galw yn y ddadl. Dylai cerdyn gwahanol gael ei lenwi ar gyfer pob dadl. Mae cardiau Siaradwyr ar gael o Fwrdd y Siaradwyr a stiwardiaid yn yr awditiwrwm. Gellir hefyd eu casglu oddi wrth y Ddesg Gofrestru.

Cwblhau Cardiau Siaradwyr

Ceir tri phwynt allweddol i'w cofio er mwyn rhoi'r siawns gorau i chi gael eich galw:

1. Cyflwynwch eich cerdyn ymhell ymlaen llaw. Os yw eich cerdyn wrth law yn hwyr mewn dadl poblogaidd, ni fydd llawer o siawns i gael siarad. Mae'r tîm cadeirio ar gyfer y ddadl yn cwrdd ymlaen llaw i gynllunio'r ddadl.
2. Llenwch eich cerdyn yn gyfan. Yr ail gamgymeriad mae darpar siaradwyr yn ei wneud yw hanner llenwi eu cerdyn. Yn ogystal â'r wybodaeth ar flaen y cerdyn (enw, plaid leol, o blaid neu yn erbyn y cynnig, ac ati), mae yna ddwy adran ar y cefn, ar gyfer cefndir perthnasol (proffesiynol neu brofiad defnyddiol, cefndir yn y blaid, ac ati) ac ar gyfer amlinelliad byr o'r hyn yr ydych yn mynd i ddweud.
3. Gwneud yn siwr ei fod yn ddarllenadwy! Peidiwch â chymryd hyn fel gwahoddiad i lenwi pob centimetr sgwâr o'r cerdyn, a pheidiwch ag ysgrifennu yn annarllenadwy, neu mewn llythrennau bach iawn, neu mewn inc gwyrdd.

Trefn Y Ddadl

Yn gyffredinol, fydd Cynigion yn cael eu hystyried yn y modd canlynol:

1. Cynigydd y Cynnig.
2. Bydd cynigwyr unrhyw welliannau yn siarad yn eu tro.
3. Bydd siaradwyr yn cael eu galw a fydd y Cadeirydd yn ceisio sicrhau cydbwysedd.
4. Bydd crynhoiwr y gwelliannau yn siarad yn eu tro.
5. Bydd crynhoiwr y cynnig yn siarad.
6. Bydd y Cadeirydd yn cymryd pleidlais ar y gwelliannau a/neu bleidleisiau ar wahân (os oes rhai) yn eu tro - o blaid ac yn erbyn.
7. Cynhelir pleidlais ar y cynnig yn ei gyfanrwydd.

Pleidleisio

Dim ond Aelodau Pleidleisio fydd yn gallu pleidleisio. Fydd Aelodau Pleidleisio gyda "Pleidleisio" ar gefn eu Bathodyn Cynhadledd.

Os ydych yn dymuno pleidleisio mewn dadl mae rhaid i chi fod yn Neuadd y Gynhadledd erbyn diwedd araith crynhoiwr y cynnig oherwydd ni fydd neb yn cael mynd i mewn i'r neuadd unwaith y bydd y pleidleisio wedi cychwyn.

Er mwyn bleidleisio, dylech fod ar eich eistedd ac yn dal eich Bathodyn Gynhadledd yn yr awyr, gyda'r ochr "Pleidleisio" yn wynebu'r Cadeirydd.

Dilynwch gyfarwyddiadau y Cadeirydd ar y pryd i bleidleisio. Efallai y gofynnir i chi gadw eich Bathodyn Cynhadledd yn yr awyr am amser i sicrhau y gall yr holl bleidleisiau cael eu cyfri.

Cynigion

Cynigion Trefniadol

Mae Cynigion Trefniadol yn ymwneud â gweithdrefn y Gynhadledd:

Cyfeirio yn ôl - rhoi'r gorau i ddadlau ar Gynnig ac anfon y Cynnig at gorff arbennig ar gyfer mwy o waith.

Busnes Nesaf - i roi'r gorau i drafod a symud at yr eitem nesaf.

Atal Rheolau Sefydlog - i godi un neu fwy o'r rheolau sy'n rheoli gweithrediad y Gynhadledd.

Gall Cynigion Trefniadol gael eu cyflwyno gan unrhyw aelod pleidleisio yn ysgrifenedig ynghyd â datganiad o resymau hyd at 75 o eiriau neu lai.

Bydd y pleidleisiau yn cael eu cymryd yn yr un ffordd ag ar gyfer Cynigion a Gwelliannau, ac eithrio nid oes pwynt torri i ffwrdd i fod yn Neuadd y Gynhadledd ar gyfer y bleidlais ar p'un ai i gael dadl-fach. Mae penderfyniadau ar gynigion trefniadol yn cael eu gwneud gan fwyafrif syml o'r rheiny sy'n pleidleisio.

Yn gyffredinol fydd Cynigion Trefniadol yn cael eu hystyried yn y modd canlynol:

1. Gall unrhyw Aelod pleidleisio gynnis Cynnig Trefniadol yn ysgrifenedig cyn diwedd dadl ar y Cynnig.
2. Mae'r Cadeirydd yn darllen y datganiad ysgrifenedig o blaid y cynnis trefniadol.
3. Fydd pleidlais yn cael ei gymryd ar p'un a fydd dadl-fach ar y cynnis Trefniadol.

Os penderfynir cynnal dadl fach:

4. Gall gynigydd y cynnis trefniadol siarad.
5. Gall rhywun sy'n gwrthwynebu'r Cynnig Trefniadol siarad.
6. Gall siaradwyr eraill gael eu galw i siarad.
7. Cynhelir pleidlais ar y Cynnig Trefniadol.

C/M1: Trafnidiaeth Gyhoeddus ar gyfer Myfyrwyr a Phobl Ifanc (IR Cymru)

Mae'r Gynhadledd yn nodi:

1. Bod ar gwmnïau bysiau, o ganlyniad i'r hinsawdd economaidd gyfredol, angen gwneud toriadau gwariant i'w gwasanaethau, a bod cwmnïau'n ailstrwythuro'u rhwydweithiau trafndiaeth lleol er mwyn sicrhau bod y gwasanaethau sy'n weddill yn ddichonadwy yn ariannol..
2. Nad yw rhai gwasanaethau bysiau lleol bob amser yn ddichonadwy yn ariannol, a bod ar rai gwasanaethau angen naill ai cael eu newid neu gael codiadau mewn prisiau tocynnau.
3. Er tra bod y rhan fwyaf o bobl ifanc 16-18 mlwydd oed naill ai mewn addysg neu hyfforddiant llawn amser, eto fe ddisgwylir iddynt dalu'r pris tocynnau oedolion llawn.

Mae'r Gynhadledd yn Credu:

1. Bod pobl ifanc 16-18 mlwydd oed a myfyrwyr yn cael eu taro'n anghymesur gan godiadau mewn tocynnau prisiau trafndiaeth gyhoeddus gan eu bod yn hynod ddibynadwy ar drafndiaeth gyhoeddus cost isel.
2. Er tra bod codiadau uchel mewn tocynnau prisiau yn annheg i bobl 16-24 mlwydd oed, y ffaith bwysicaf yw'r angen am wasanaethau trafndiaeth gyhoeddus dibynadwy a hygyrch.

Mae'r Gynhadledd yn Galw ar:

1. Llywodraeth Cymru i ddatblygu cynllun cenedlaethol i alluogi creu cyfradd deithio i bobl ifanc ar gyfer pobl ifanc 16-18 mlwydd oed a myfyrwyr llawn amser i gynorthwyo gydag astudiaethau, cyflogaeth, a hyfforddiant.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Cynigion

2. Awdurdodau Lleol i sicrhau y dylid cynnal cyfathrebu, lle mae cwmnïau preifat yn cael eu defnyddio i fynd â lle gwasanaethau cyhoeddus, rhwng darpariaeth breifat a chyhoeddus er mwyn sicrhau dal gafael ar ddarpariaeth ddibynadwy o drafnidiaeth.
3. Pwyllgor Polisi Cymru i baratoi cynnig a fyddai'n galluogi'r pensiywyr hynny nad yw pås bws rhad ac am ddim yn hanfodol iddynt gael eithrio o'r cynllun, gyda'r arian a arbedid yn cael ei ddefnyddio i roi teithiau bws rhatach i bobl ifanc 16-18 mlwydd oed, gyda'r nod yn y pen draw o roi teithio am ddim ar fysiau ar gyfer yr ystod oedran hwn.

C/M2: Pwysigrwydd Addysg Wleidyddol yn y Cwricwlwm (IR Cymru)

Mae'r Gynhadledd yn nodi:

1. Bod y lefelau cyfredol o addysg wleidyddol yn y cwricwlwm yn annigonol ac nad yw'r modiwlau dinasyyddiaeth cyfredol sydd ar gael i ddisgyblion yn mynd yn ddigon pell i addysgu disgyblion yn ddigonol.
2. Bod cynnydd wedi'i wneud yn y blynyddoedd diwethaf, ond bod angen gwneud mwy er mwyn sicrhau bod disgyblion, gan mai y nhw yw'r genhedlaeth nesaf, yn llwyr ddeall eu hawliau a'u cyfrifoldebau fel pleidleiswyr.
3. Bod y ganran sy'n pleidleisio yn anghymesur o is yn y gr p oedran 18-25.
4. ymrwymiad hirsefydlog y Democratiaid Rhyddfrydol i ymestyn yr oed pleidleisio i 16.

Mae'r Gynhadledd yn Credu:

1. Bod yna angen, lle mae astudiaethau gwleidyddol yn cael eu cyflwyno i gwricwla, ar gyfer datblygu adnoddau amhleidiol sy'n hyrwyddo trafodaeth a dadansoddiad o ddatblygiad hanesyddol pleidiau gwleidyddol Prydain, y gwahaniaethau mewn systemau pleidleisio, a'r amrywiadau cyfredol yn y sbectrwm gwleidyddol.
2. Y gallai'r ganran sy'n pleidleisio ymysg pobl ifanc, drwy ddarparu mwy o ddealltwriaeth o wleidyddiaeth, gael ei chynyddu ac y byddai cyfreithlondeb y llywodraeth yn cael ei ddyrchafu.
3. Y gellir, drwy gynyddu addysg wleidyddol i ddisgyblion ysgol, diystyru'r ddadl nad yw pobl ifanc 16 a 17 mlwydd oed yn deall y ffordd y mae gwleidyddiaeth Prydain yn gweithio, ac felly na ddylent allu pleidleisio, wrth drafod ymestyn yr etholfraint etholiadol.

Mae'r Gynhadledd yn Galw ar:

1. Y Democratiaid Rhyddfrydol i ymgyrchu dros fwy o addysg wleidyddol yn y cwricwlwm ysgol er mwyn cyfreithloni trafodaethau o ymestyn yr etholfraint wleidyddol.
2. Datblygiad cwricwlwm newydd ar gyfer addysg wleidyddol yng Nghymru sy'n amhleidiol ac sy'n ceisio â hyrwyddo trafodaeth ar, a dealltwriaeth ehangach o, ddulliau pleidleisio, polisïau, a hanes gwleidyddol cyffredinol y Deyrnas Unedig.

Cynigion

C/M3: Caniatâd i Gynllunio: Diwygio'r Proses Gynllunio yng Nghymru (Pwllgor Cenedlaethol Polisi)

Mae'r Gynhadledd yn nodi'r rhan sylweddol sydd gan y broses gynllunio o ran datblygu cymuned ac o ran sbarduno twf economaidd, fel ei gilydd.

Mae'r Gynhadledd yn ailadrodd ei chred y dylai cynllunio amcanu at daro cydbwysedd rhwng rhyddid pobl i ddatblygu a dymuniadau democrataidd i gydgyssylltu datblygiad yn ddemocrataidd.

Mae'r Gynhadledd felly'n cefnogi'r papur polisi , *Caniatâd i Gynllunio – diwygio'r broses gynllunio yng Nghymru.*

Mae'r Gynhadledd yn galw am hyrwyddo datblygiadau mewn ardaloedd dewisol drwy:

- a) Caniatáu i gynghorau ddynodi Ardaloedd Datblygu Tybiedig.
- b) Caniatáu i gynghorau ddatblygu rhag-gysyniad ar gyfer rhywfaint o ddatblygu fel bod caniatâd cynllunio'n haws ei gael ar gyfer prosiectau a ddymunir.

Mae'r Gynhadledd yn galw am fwy o arbenigedd yn y system gynllunio drwy:

- a) Creu Asiantaeth Gynllunio Genedlaethol i gydgyssylltu arbenigedd drwy'r system i gyd.
- b) Treialu system achredu ar gyfer asiantau cynllunio.
- c) Gwella cyflymdra a chywirdeb penderfyniadau a gymerir gan Awdurdodau Parciau Cenedlaethol.

Mae'r Gynhadledd yn galw am rymuso cymunedau yn y broses gynllunio drwy:

- a) Caniatáu i awdurdodau lleol amrywio'r fframwaith cynllunio.
- b) Caniatáu ac annog cynghorau i ddarparu'r cyfle i annog arloesedd wrth ddatblygu.
- c) Gwneud cynghorau tref a chymuned yn ymgynghoreion statudol ar geisiadau cynllunio ac annog dirprwyo mân benderfyniadau cynllunio i gynghorau tref a chymuned.

Mae'r Gynhadledd yn galw am brosiectau ag arwyddocâd cenedlaethol i gael eu cefnogi drwy:

- a) Parhau i gael prosiectau ag arwyddocâd cenedlaethol a bennir gan Weinidogion Cymru.
- b) Cefnogi a pharhau i weithredu Dinas-ranbarthau.

C/M4: Rhoi Disgyblion yn Gyntaf: Gwella Safonau Ysgolion yng Nghymru (Pwllgor Cenedlaethol Polisi)

Mae'r Gynhadledd yn nodi bod Fforwm Addysg Democratiaid Rhyddfrydol Cymru, dan gadeiryddiaeth Aled Roberts, AC, wedi cyhoeddi papur ymgynghori ac wedi cynnal diwrnod datblygu polisi ym mis Hydref, 2012, sy'n archwilio polisi addysg.

Mae'r Gynhadledd yn nodi ymhellach y bydd y Fforwm yn arwain at gynhyrchu papurau ynghylch Addysg Bellach (yn cynnwys cymwysterau) ac Addysg Uwch maes o law.

Mae'r Gynhadledd yn credu bod yn rhaid i'r gefnogaeth ar gyfer safonau ysgolion yng Nghymru yn y dyfodol ganolbwyntio ar ganiatáu i bob disgybl gyrraedd eu potensial a rhoi'r grym i ysgolion wthio safonau i fyny.

Cynigion

Mae'r Gynhadledd felly yn cefnogi'r papur polisi, *Rhoi Disgyblion yn Gyntaf – gwella safonau ysgolion yng Nghymru* a'i gynigion i:

- I. Cefnogi'r gwaith o ddatblygu rhaglen fonitro disgyblion unigol er mwyn mesur cynnydd disgyblion, gan alluogi ysgolion i dargedu ymdrechion at y disgyblion hynny nad ydyn' nhw'n cyrraedd eu potensial. Fe ddylai hyn gael ei roi ar waith fesul cam yn raddol, gan ddechrau gyda'r ysgolion sy'n dangos y "gwerth ychwanegol" lleiaf.
- II. Parhau i ehangu'r premiwm disgyblion tan rydym yn cyrraedd ein targed o £2,500. Yn ychwanegol, fe wnawn sicrhau bod ysgolion yn cael eu darparu gyda chanllawiau cynhwysfawr ynagl n â sut y gallant ddefnyddio'r arian premiwm disgyblion orau ac y byddant yn atebol am eu gwariant.
- III. Darparu Strategaeth Cyfnod Canolog sy'n canolbwyntio ar sicrhau bod disgyblion yn cael eu cefnogi drwy'r cyfnod pwysig hwn, yn cynnwys gwell cydbwysedd o gefnogaeth fugeiliol ac academaidd
- IV. Sefydlu rhaglen o gyrhaeddiad uchel ledled y wlad, a ariannir yn genedlaethol, fydd yn datblygu ac yn cydgysylltu mynediad at raglenni ar gyfer cyflawnwyr uchel.
- V. Ymgysylltu'n adeiladol gydag Adolygiad Cwricwlwm y Llywodraeth a pheidio â barnu'i ganlyniad ymlaen llaw, ond fe fydd yn dadlau dros welliannau i adran 'cymhwyso gwybodaeth' y cwricwlwm a cheisio â sicrhau bod gan ysgolion ac athrawon ddigon o ryddid i ragori.

Cynigion

- VI. Diwygio rôl llywodraethwyr er mwyn sicrhau'u bod yn canolbwyntio mwy ar drosolwg strategol. Fe fyddwn hefyd yn treialu cyrff llywodraethol drwy ddalgylch cyfan i werthuso a yw'r rhain yn darparu gwell model ar gyfer trosolwg a chraffu.
- VII. Sicrhau y bydd unrhyw fodel newydd ar gyfer darparu gwasanaethau addysg (boed yn gonsortia rhanbarthol neu'n awdurdodau addysg lleol) yn atebol i awdurdodau lleol.
- VIII. Dal gafael ar drefn asesu gyfredol Estyn, ond diwygio'r system bandio ysgolion er mwyn sicrhau'i bod hi'n mesur perfformiad ysgolion parthed perfformiad disgyblion, yn cynnwys ail-strwythuro'r system i ddangos pa mor dda y mae ysgolion yn cyflawni wrth gefnogi disgyblion i gyrraedd eu potensial eu hunain, yn unol â'n hargymhellion ar gadw golwg ar ddisgyblion unigol.
- IX. Archwilio ansawdd addysgu drwy sefydlu cynllun newydd i ddarparu hyfforddiant hollol arloesol yn genedlaethol, gan wneud cwblhau hyfforddiant cychwynnol athrawon yn ddibynnol ar addysgu am flwyddyn mewn ysgolion, ac edrych ar wneud telerau ac amodau athrawon yn fwy hyblyg i annog yr athrawon gorau i weithio yn yr ysgolion mwyaf ymestynnol ac i fynd i'r afael â pherfformiad gwael.

Cynigion

C/M5: Diwygio Cyfansoddiadol: Swyddog Canlyniadau a Rheolau Etholiadau Mewnol (Panel Adolygu Cyfansoddiadol)

DS *Gan fod y Cyfansoddiad ar hyn o bryd ond ar gael yn Saesneg, er mwyn osgoi dryswch, 'Cynhadledd yn Galw ar:' adran y cynnig hwn yn cael ei atgynhyrchu yn yr iaith Saesneg yn unig.*

Mae'r Gynhadledd yn nodi:

1. Bod y Democratiaid Rhyddfrydol Cymru ar hyn o bryd yn ethol Swyddog Canlyniadau ar sail bob dwy flynedd ac mae'r swydd fel arfer ar gyfer ail-ethol yn 2013 Cynhadledd y Gwanwyn.
2. Bod y ddefod ac arfer y Blaid Ffederal a rhannau cyfansoddol eraill y Democratiaid Rhyddfrydol yw bod y swydd Swyddog Canlyniadau ei ddal gan Gadeirydd y Panel Apeliadau perthnasol a bod aelodau'r staff yn ymgymryd Dros Dro a rolau Dros Dro Dirprwy Swyddog Canlyniadau yn ôl y gofyn.
3. Bod y Blaid Ffederal diwygio ei reolau etholiad yn 2012 i ganiatáu i aelodau i ymgyrchu ar gyfer etholiad i Bwyllgorau Ffederal.

Mae'r Gynhadledd yn Credu:

1. Bod y Democratiaid Rhyddfrydol Cymru y gallu staff i ddilyn y 'Model Ffederal' a chael Cadeirydd y Panel Apeliadau Cymru fel y Swyddog Canlyniadau yn caniatáu ar gyfer llinellau cliriach i apelio mewn fewnol Rhyddfrydol Cymru Democratiaid Etholiadau.
2. Y dylai aelodau gael yr hawl i ymgyrchu ar gyfer etholiad i Bwyllgorau Blaid Cymru i sicrhau bod yr etholwyr yn gwybod pwy ydynt mewn gwirionedd yn pleidleisio drosto.

Mae'r Gynhadledd yn Galw ar:

1. Delete Section D.2 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with "For the purposes of internal elections provided for under this section of the Constitution the Chair of the Welsh Appeals Panel shall be the Returning Officer and the Chief Executive shall be the Acting Returning Officer. The Acting Returning Officer shall be responsible for the administration of any such election(s) and may appoint one or more Deputy Acting Returning Officers to assist them in their work."
2. Insert new Section D.3 to the Welsh Liberal Democrat Constitution and re-number accordingly: "The Welsh Liberal Democrat Constitutional Review Panel shall be responsible for keeping the Party's Election Rules under review and submit any proposals for amendment to the Conference for approval."
3. In Section E.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete "The Returning Officer".
4. In Section E.13 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert "and" between "Leader," and "Deputy Leaders" and delete ", and the Returning Officer".
5. In Section M.4 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete clause e "The Party's Returning Officer"
6. In Appendix 1, A.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert "and" between "Assembly," and "Leader of the Parliamentary Party" and delete ", and Returning Officer".
7. Delete Appendix 1, A.3 of the Welsh Liberal Democrat Constitution.
8. Delete Appendix 1, B.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with "The Acting Returning Officer shall be responsible for ensuring that any timetable for the relevant elections takes into account the requirements outlined in clause B.2, below."

Cynigion

9. In Appendix 1, C.3 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer”
10. In Appendix 1, C.5 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer”
11. In Appendix 1, C.6 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer”
12. Delete Appendix 1, D.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with “The Acting Returning Officer shall be responsible for sending out a statement (as defined above) from each candidate for election. Candidates shall be permitted to campaign for election. Such campaigning shall be limited to spoken communication, either via telephony or face to face contact, or via electronic communication including the use of social media, email and the internet”.
13. Delete Appendix 1, D.2 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with “The Acting Returning Officer shall, where available, publish and circulate with the ballot papers and candidate statements, a list of the possible versus actual attendance for meetings of the Welsh Party Committees for which elections are being held”
14. In Appendix 1, E.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer”.
15. In Appendix 1, F.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer”.
16. In Appendix 1, F.2 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer”.
17. In Appendix 1, F.3 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer”.
18. In Appendix 1, G.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, insert “Acting” before “Returning Officer” and delete “and the Party’s Chief Executive”.
19. In Appendix 1, F.2 of the Welsh Liberal Democrat Constitution,

insert “Acting” before “Returning Officer”.

20. In Appendix 1, F.3 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “with the next mailing” and replace with “electronically”.
21. Delete Appendix 1, H.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with “Any Candidate who has concerns about the conduct of the election or the count may appeal in the first instance to the Acting Returning Officer who shall investigate the allegation(s) and rule accordingly. Any ruling of the Acting Returning Officer may, if a satisfactory outcome is not achieved, be appealed to the Returning Officer save that the accidental failure to deliver any invitation for nomination or ballot papers to any member eligible to vote in the election(s) shall not invalidate the outcome of the election(s) unless the Returning Officer considers the scale of such a failure is capable of materially affecting the declared result.”
22. In Appendix 3, B.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “Party’s Returning Officer” and replace with “Chief Executive”.
23. In Appendix 3, C.3 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “Party’s” and replace with “Acting”.
24. In Appendix 3, D,1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “Party’s” and replace with “Acting”.
25. Delete Appendix 3, D.5 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with “Each Candidate may use campaign materials in electronic or paper form provided that in doing so they do not exceed the campaign expenditure limits outlined above.”
26. In Appendix 3, D.7 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “Welsh Party’s” and replace with “Acting”.
27. In Appendix 3, E.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution,

Cynigion

delete “Party’s” and replace with “Acting” and delete “Chief Executive” and replace with “Officers of the Party”.

28. In Appendix 3, E.2 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “Party’s” and replace with “Acting”.
29. In Appendix 3, E.4 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “Party’s” and replace with “Acting”.
30. Delete Appendix 3, E.5 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, and renumber accordingly.
31. In Appendix 3, E.6 of the Welsh Liberal Democrat Constitution, delete “Party’s” and replace with “Acting”.
32. Delete Appendix 3, E.7 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with “In the case of a presidential election the Acting Returning Officer shall declare the result immediately after the completion of the count of ballot papers and inform the relevant Party Officers accordingly. For Leadership Elections arrangements shall be made for the Returning Officer, or their nominee, to make a public announcement as to the result at an appropriate venue as soon as practicable following the completion of the count of ballot papers.”
33. Delete Appendix 3, F.1 of the Welsh Liberal Democrat Constitution and replace with “Any Candidate who has concerns about the conduct of the election or the count may appeal in the first instance to the Acting Returning Officer who shall investigate the allegation(s) and rule accordingly. Any ruling of the Acting Returning Officer may, if a satisfactory outcome is not achieved, be appealed to the Returning Officer save that the accidental failure to deliver any invitation for nomination or ballot papers to any member eligible to vote in the election(s) shall not invalidate the outcome of the election(s) unless the Returning Officer considers the scale of such a failure is capable of materially affecting the declared result.”

Digwyddiadau Ymylol

Mae Digwyddiadau Ymylol yn ddigwyddiadau sy'n rhedeg ar gyrion y Gynhadledd. Maent yn digwydd yn ystod egwyl rhwng y sesiynau trafod yn Neuadd y Gynhadledd, a cyn neu ar ôl y Gynhadledd bob dydd.

Maent yn cael eu trefnu fel arfer gan gyrff megis elusennau, busnesau a grwpiau trydydd sector. Weithiau y bydd sefydliadau mewnol y Blaid neu grwpiau o aelodau'r Blaid yn trefnu digwyddiadau ymylol.

Mae Digwyddiadau Ymylol fel arfer ar ffurf cyfarfod neu gyflwyniad lle y bydd ychydig o areithiau ar y dechrau ac yna gwestiynau o'r llawr. Mae'r fformat fodd bynnag yn amrywio - mae rhai ar ffurf trafodaeth bwrdd crwn lle gall pawb gyfrannu at y drafodaeth, neu derbyniad ddiodydd anffurfiol.

Mae lluniaeth yn cael ei ddarparu fel arfer mewn digwyddiadau ymylol. Bydd hyn yn amrywio o bwffe yn y rhan fwyaf o achosion, i bryd eistedd lawr llawn, neu dim ond ddiodydd fel gwydraid o win, neu de a choffi.

Mae'r holl Digwyddiadau Ymylol yn digwydd yng Nghanolfan y Gynhadledd. Bydd y rhestr ar y tudalennau nesaf yn dweud wrthy ch yma ystafell y lleolir y digwyddiadau, pa sefydliad sy'n eu cynnal a'r thema.

Yn y rhan fwyaf o achosion gall pawb sydd â Bathodyn Cynhadledd ddilys mynychu digwyddiadau ymylol. O bryd i'w gilydd bydd digwyddiadau ymylol sydd ar gyfer Aelodau'r Blaid neu wahoddedigion yn unig - os mai dyma yw'r achos bydd yn cael ei gyhoeddi yn glir yn y rhestrau.

Os oes gennych chi syniad am ddigwyddiad ymylol ac yn dymuno trefnu un ar gyfer cynhadledd yn y dyfodol, cysylltwch â ian.walton@welshlibdems.org.uk.

Digwyddiadau Ymylol

Dydd Sadwrn 11:30-12:00

Ystafell Inverness (2il Lawr)

Derbyniad Cynadleddwyr Tro Cyntaf

Ai eich tro cyntaf chi yw hwn mewn Cynhadledd Democratiaid Rhyddfrydol Cymru? Dewch i ddarganfod mwy am sut y gallwch chi wneud yn fawr o'ch profiad yn y Gynhadledd a chwrdd ag aelodau allweddol y Blaid Gymreig. **Gwahoddiad yn unig.**

Dydd Sadwrn 12:30-13:30

Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

Ystafell Argyll (2il Lawr)

WLGA • CLILC

Trywydd y Daith:

Trafnidiaeth yng Nghymru'r dyfodol

O ganlyniad i'r cynnydd ym mhpris olew, technoleg newydd, y newid hinsawdd a'r angen i ni gysylltu â'n gilydd yn well ledled y wlad, bydd teithio yng Nghymru yn newid yn fawr yn y dyfodol. Mae cadarnhad y bydd prosiectau isadeiledd sylweddol yn mynd ymlaen dros y tymor canolig ac mae rhai datblygiadau mewn technoleg ac arferion cymdeithasol yn galluogi trwch y boblogaeth i ddewis cludiant sydd o les i'r amgylchedd. Felly, bydd y cyfarfod hwn yn cynnig cyfle hanfodol a diddorol i gnoi cil ar yr olwg allai fod ar gyfundrefn cludiant Cymru yn y dyfodol

Dydd Sadwrn 15:30-16:30

Ffederasiwn y Busnesau Bach

Ystafell Argyll (2il Lawr)

Dysgu o Brofiad

Llwyddiant y strategaeth economaidd bresennol ar sail profiad BBaCHau yn sectorau allweddol Llywodraeth Cymru.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Digwyddiadau Ymylol

Dydd Sadwrn 17:30-18:30

Fforwm Rhyddfrydiaeth Gymdeithsol Cymru

Ystafell Argyll (2il Lawr)

Lansio FRC Cymru

Mae'r Fforwm Rhyddfrydol Cymdeithasol - y sefydliad sy'n tyfu cyflymaf o fewn y Blaid - yn lansio grŵp Cymraeg i ymgyrchu dros bolisiâu sy'n hyrwyddo cyfiawnder cymdeithasol a dileu bylchau mewn grym a chyfle. Mae aelodaeth yn rhad ac am ddim; byddem wrth ein bodd i chi ymuno â ni siaradwyr yn cynnwys Mark Williams AS a Gareth Epps (Cyd-gadeirydd, FRC).

IR Cymru

Ystafell Kinross (2il Lawr)

Ymunwch ag IR Cymru er mwyn cael y cyfle i sgwrsio â chyd-aelodau a gweithgor IR Cymru. Am hanner cyntaf y cyfarfod, bydd y Gweithgor yn cyflwyno eu hunain ac yn egluro eu swyddogaethau o fewn y mudiad. Yn yr ail hanner, bydd IR Cymru yn cynnal Cyfarfod Cyffredinol, gan roi cyfle i aelodau gyflwyno newidiadau cyfansoddiadol a thrafod materion sy'n ymwneud ag Ieuenctid Rhyddfrydol yng Nghymru.

Dydd Sadwrn 17:30-18:30

IR Cymru

Ystafell Kinross (2il Lawr)

Q&A gyda Vince Cable AS
Aelodau IR Cymru yn Unig

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Digwyddiadau Ymylol

Dydd Sul 13:00-14:00

Sustrans Cymru

Ystafell Argyll (2il Lawr)

Oes yna bleidleisiau mewn beicio?

Sut dylai'r Democratiaid Rhyddfrydol ymateb i'r Bil Teithio Llesol?

Yn 2012, gyda chefnogaeth yr ymgyrch 'Dinasoedd da i feicio' gan y Times, gwelwyd nifer o feicwyr yn ymgyrchu'n wleidyddol am y tro cyntaf erioed.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno'r Bil Teithio Llesol (Cymru) sydd wedi'i gynllunio i wneud beicio – a cherdded – yn arferol ar gyfer ein teithiau bob dydd. Sut dylai'r Democratiaid Rhyddfrydol mynd i'r afael a'r Bil?

Eluned Parrott AC, De Cymru Canolog, Cyngorydd Nigel Howells, Cyngor Dinas Gaerdydd, Matt Hemsley, Cyngorydd Polisi Sustrans Cymru

DG: Undeb Sy'n Newid

Ystafell Penfro (3ydd Llawr)

Beth Nesa'i Ddatganoli yng Nghymru

Mi fydd prosiect y DG Undeb Sy'n Newid (sydd wedi gyllido gan Ymddiriedolaeth Elusennol Joseph Rowntree a Sefydliad Nuffield) yn gofyn y cwestiwn beth nesaf i ddatganoli yng Nghymru? Mi fydd cyfrannwyr yn cynnwys y Gwir Anrh Danny Alexander AS, yr Athro Richard Wyn Jones a Michelle Matheron.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Digwyddiadau Ymylol

Arddangosfa

Mae Arddangosfa'r Gynhadledd yn cynnwys stondinau a drefnwyd gan sefydliadau yn y sectorau cyhoeddus, preifat a'r trydydd sector, a grwpiau mewnol y blaid.

Mae'r arddangosfa i'w gweld ger ardal lluniaeth Canolfan y Gynhadledd a fydd ar agor rhwng 9:00-17:00 ar y dydd Sadwrn a rhwng 9:00-14:30 ar y dydd Sul.

Gall pawb sydd â Bathodyn Cynhadledd dilys, p'un a ydynt yn aelod o'r Blaid neu beidio, ymweld â'r arddangosfa. Pan fyddwch yn ymweld mae croeso i chi siarad â chynrychiolwyr o sefydliadau sy'n gweithio ar y stondinau

Os hoffech chi i Arddangos mewn Cynhadledd yn y dyfodol, cysylltwch â Ian.Walton@WelshLibDems.org.uk

Ffederasiwn y Busnesau Bach

FSB Cymru yw llais awdurdodol busnesau bach yng Nghymru. Gyda 10,000 o aelodau, Uned Bolisi i Gymru, dau bwyllgor rhanbarthol a deuddeg pwyllgor cangen mae ganddo berthynas agos â chwmnïau bach a chanolig ar lawr gwlad. Mae'n cynnal arolygon cyson ymhlith yr aelodau, sy'n rhoi'r FSB mewn sefyllfa ddelfrydol i ddylanwadu ar benderfyniadau sy'n effeithio ar fusnesau bach yng Nghymru.

OS: Digon o Fwyd i Bawb

ENOUGH FOOD FOR EVERYONE
DIGON O FWYD I BAWB

Mae'r byd yn cynhyrchu digon o fwyd i bawb, ond nid oes gan bawb ddigon o fwyd.

Wrth i'r G8 cyfarfod yn y DU eleni, ychwanegwch eich llais i'n hymgyrch i roi terfyn ar newyn byd eang. www.enoughfoodif.org

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Arddangosfa

NASUWT Cymru

NASUWT Cymru yw'r undeb mwyaf sy'n cynrychioli athrawon a phenaethiaid yng Nghymru a ledled y DU. Gyda swyddfeydd yng Nghaerdydd a Lanelwy a rhwydwaith sefydledig o ymgyrchwyr a gweithwyr achos ledled Cymru, mae NASUWT Cymru yn darparu lefel heb ei ail o gefnogaeth ar gyfer ei aelodau.

E-bost: nasuwt@mail.nasuwt.org.uk

Y We: www.teachersunion.org.uk

Older People's Commissioner for Wales

Mae Comisiynydd Pobl Hyn Cymru yn llais annibynnol ac yn eiriolwr ar ran pobl hyn ledled Cymru. Mae'n eu cynrychioli ac yn siarad ar eu rhan.

Mae'r Comisiynydd yn gweithio i sicrhau bod Cymru yn lle da i dyfu'n h n, nid dim ond i ambell un, ond i bawb.

ONEPOST

ONEPOST yw'r cwmni blaenllaw yn y DU sy'n darparu cyngor a rheolaeth annibynnol post, gan helpu busnesau i arbed arian ar y pethau maent yn anfon. Hefyd, mae ONEPOST yn gweithio gyda'i chwsmeriaid i weithredu a chyflawni'r atebion, yn trafod y logisteg a gweithredu fel pwynt cyswllt unigryw. Am ragor o wybodaeth ffoniwch 0800 138 3551 neu info@onepost.co.uk.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Arddangosfa

IR Cymru

Cyfle i sgwrsio â'n Gweithgor a siarad am gynnydd IR Cymru a'r cyfle i danysgrifio i'n cylchlythyr ymgyrchoedd.

Os ydych am gefnogi gwaith IR Cymru, galwch heibio i siarad â'n haelodau am yr hyn rydym yn ei wneud.

Sesiynau Hyfforddi

Mae'r hyfforddiant a ddarperir yn y Gynhadledd yn cynnwys ystod eang o sgiliau a gwybodaeth. Mae hyn yn cynnwys sgiliau sydd eu hangen gan ymgeiswyr ac ymgyrchwyr a gwybodaeth ar gyfer Swyddogion Pleidiau Lleol.

Mae'r hyfforddiant yn rhad ac am ddim ac yn agored i holl aelodau'r Blaid sydd wedi cofrestru ar gyfer y Gynhadledd. Nid oes angen i chi roi gwybod i ni ymlaen llaw y byddwch yn mynychu unrhyw un o'r sesiynau hyfforddi - dim ond troi i fyny ar ôl cofrestru ar gyfer y Gynhadledd. Mi fydd rhaid, fodd bynnag, archebu lle mewn sesiynau unigol Cymorthfa Connect, Codi Arian a chyda ALDC. Mae'r manylion cyswllt i wneud hyn yn cael eu rhestru isod.

Bydd y sesiynau hyfforddiant yn digwydd mewn ystafelloedd gwahanol o gwmpas y Ganolfan Gynadleda. Maent yn rhedeg ar yr un pryd â dadleuon yn y Neuadd Gynhadledd, ond yn cael eu trefnu i beidio â gwrthdaro â'r areithiau allweddol. Gall yr union amser a lle ar gyfer pob sesiwn hyfforddi i'w gweld yn y rhestrau yn yr adran hon o'r Llawlyfr.

I gael y mwyaf allan o unrhyw sesiwn hyfforddi, cynghorir aelodau i fynyachu'r sesiwn gyfan.

Os hoffech awgrymu pwnc yr hoffech i ni ymdrin mewn sesiwn hyfforddi mewn Cynhadledd yn y dyfodol anfonwch e-bost y Pennaeth Ymgyrchoedd: Jon.Aylwin@WelshLibDems.org.uk

Dydd Sadwrn

10:00 - 14:00

Gymorthfa CONNECT

Kev O'Connor – Swyddog Cefnogi CONNECT
Ystafell Trefynwy (3ydd Llawr)

Mae Kev O'Connor ar gael i'ch helpu chi gyda materion yn ymwneud â CONNECT. O ymholiadau cyflym i hyfforddiant ymarferol, ceir cymorth fan hyn.

I drefnu apwyntiad, cysylltwch â Kev ar kev.oconnor@libdems.org.uk

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Sesiynau Hyfforddi

10:00 - 12:00

Sesiwn Gymorth ALDC

Y Cyng Mike Bell – Swyddog Datblygu ALDC
Ystafell Caerffili (3ydd Llawr)

Mae'r Cynghorydd Mike Bell yma ac yn awyddus i gwrdd â chymaint o gynghorwyr â phosib o bob cornel Cymru. Beth am ddod â'ch grŵp cyngor cyfan ar gyfer sesiwn cynllunio gydag ef?

I drefnu apwyntiad, cysylltwch â Mike ar
mike.bell@aldc.org

10:30 - 11:30

Codi Arian i Ennill

Ibrahim Taguri - Ffederal Prif Codwr Arian
Ystafell Argyll (2il Llawr)

Mae arbenigydd codi arian y Blaid Ffederal, Ibrahim Taguri yn amlinellu hanfodion cynllun codi arian, a sut i godi'r arian rydych ei angen i ennill.

10:30 - 11:30

Gwersi o Eastleigh

Ystafell Penfro (3ydd Llawr)

Dewch i weld sut y gwnaethom ni ennill Eastleigh, a sut y gallwch chi ddefnyddio hyn i'ch helpu i ennill yn eich ardal chi.

10:30 - 11:30

Cynnal Blaid Lleol Effeithiol

Ystafell Tyndyrn (3ydd Llawr)

Pethau hanfodol ar gyfer pob Plaid Lleol ledled Cymru yn enwedig os ydych chi ar y Gwaithgor. Sut i danio eich Plaid Lleol a gwneud i bethau ddigwydd!

11:30 - 16:15

Sesiwn Cyngor ar Codi Arian

Ibrahim Taguri - Ffederal Prif Codwr Arian
Ystafell Tyndyrn (3ydd Llawr)

Mae arbenigydd codi arian y Blaid Ffederal, Ibrahim Taguri ar gael i ddysgu i chi sut i godi'r arian rydych ei angen i ennill. I drefnu apwyntiad, cysylltwch â Ibrahim ar ibrahim.taguri@libdems.org.uk

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Sesiynau Hyfforddi

- 14:00 - 15:00**   **Ymgyrchu gyda CONNECT**
Kev O'Connor – Swyddog Cefnogi CONNECT
Ystafell Argyll (2il Lawr)
Nawr mae'r Blaid wedi dechrau rhedeg CONNECT yn gyflawn, rydym ni eisiau sicrhau eich bod chi'n gwneud yn fawr ohoni. Dysgwch sut i fewnblannu CONNECT i'ch ymgyrchu a thargedu eich negeseuon mewn modd effeithiol.
- 14:00 - 15:00**   **Ddefnyddio'r Fargen Werdd yn eich Ymgyrchoedd.**
Ystafell Kinross (2il Lawr)
Sut i wneud yn fawr o Gynllun 'Bargen Werdd' y Llywodraeth yn eich ymgyrchu.
- 14:00 - 15:00**   **Recriwtio a Chadw eich Aelodau**
Ystafell Penfro (3ydd Llawr)
Mae'n amhosibl i recriwtio aelodau newydd ar hyn o bryd gwir? Anwir! Dyma'r holl awgrymiadau a thriciau i helpu eich plaid leol i gadw eich aelodau presennol a recriwtio rhai newydd.
- 14:00 - 15:00**   **Sesiwn Gymorth ALDC**
Y Cyng Mike Bell – Swyddog Datblygu ALDC
Ystafell Caerffili (3ydd Llawr)
Mae'r Cynghorydd Mike Bell yma ac yn awyddus i gwrdd â chymaint o gynghorwyr â phosib o bob cornel Cymru. Beth am ddod â'ch grŵp cyngor cyfan ar gyfer sesiwn cynllunio gydag ef? I drefnu apwyntiad, cysylltwch â Mike ar mike.bell@aldc.org
- 15:30 - 16:30**   **Sut i Gadw eich Plaid Lleol ar Ochr Gywir y Gyfraith**
David Allworthy – Pennaeth Cydymffurfio
Ystafell Kinross (2il Lawr)
Hyfforddiant hanfodol cyfreithiol PPERA ar gyfer pob Cadeirydd, Trysorydd ac Ysgrifennydd Pleidiau Lleol.

Sesiynau Hyfforddi

Dydd Sul

11:30 - 12:30

Codi Arian i Ennill

Ibrahim Taguri - Ffederal Prif Codwr Arian
Ystafell Argyll (2il Lawr)

Mae arbenigydd codi arian y Blaid Ffederal, Ibrahim Taguri yn amlinellu hanfodion cynllun codi arian, a sut i godi'r arian rydych ei angen i ennill.

11:30 - 12:30

Sut i Gadw eich Plaid Lleol ar Ochr Gywir y Gyfraith

David Allworthy – Pennaeth Cydymffurfio
Ystafell Kinross (2il Lawr)

Hyfforddiant hanfodol cyfreithiol PPERA ar gyfer pob Cadeirydd, Trysorydd ac Ysgrifennydd Pleidiau Lleol.

11:30 - 12:30

Hyffordiant Ddiwylliannol

Brendan D'Cruz - Pencampwr Amrywiaeth Cymru
Ystafell Penfro (3ydd Llawr)

Mi fydd y sesiwn yn edrych ar Gynllun Gweithredu Amrywiaeth y Blaid ar gyfer 2013 a beth mae'n meddwl ar gyfer Democratiaid Rhyddfrydol Cymru. Mi fydd Pleidiau Lleol a phwyllgorau yn gweld y sesiwn hon o ddefnydd wrth iddynt geisio cynnal a chadw eu haelodaeth, a galluogi gwell cyfranogiad gan ac o fewn pob sector y gymuned.

Cinio'r Gynhadledd

Cinio'r Gynhadledd

Siaradwr Gwadd:

Gwir Anrh Dr Vince Cable AS
*Ysgrifennydd Gwladol dros
Fusnes, Arloesedd a Sgiliau*

Nos Sadwrn 20:00 - yn hwyr

Neuadd y Gynhadledd

Cinio'r Gynhadledd yw eich cyfle i gymdeithasu gydag aelodau'r Blaid, cwrdd â hen ffrindiau a gwneud rhai newydd.

Dylai tocynnau gael eu prynu ymlaen llaw gan fod Cinio'r Gynhadledd yn boblogaidd iawn.

Os hoffech gael tocyn, cysylltwch â 029 2031 3400.

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Caerdydd

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

Mae'r adrannau or Reolau Sefydlog y Gynhadledd sy'n ymwneud ag ymddygiad Cyfarfod y Gynhadledd ar gael yn yr adran hon.

Mae copiâu o Reolau Sefydlog llawn y Gynhadledd ar gael wrth y Ddesg Gofrestru.

Fel yn achos y Cyfansoddiad, mae'r ddogfen hon ar hyn o bryd ond ar gael yn yr iaith Saesneg, ac atgynhychir hi yma yn yr iaith Saesneg yn unig er mwyn osgoi unrhyw ddrwsch.

F. Debates at Conference

1. Order and times for debates

- 1.1 Sessions of a meeting of Conference may not start before the scheduled time for the session published in the Final Agenda. It is the responsibility of the Session Chair(s) to ensure that Sessions keep to time.
- 1.2 During Policy Debate Sessions and Business Debate Sessions the motions will be considered in the order in which they appear in the Final Agenda. The Session Chair shall have discretion to vary the amount of time for each debate within a Session.
- 1.3 During Topical & Emergency Debate Sessions the motions will be considered in the order in which they appear in the Agenda Announcements and the Agenda Announcements Updates. The Chair shall have discretion to allocate the amount of time for each debate within a session.
- 1.4 During the Autumn Conference reports will be considered in the order in which they appear in the Final Agenda. The Chair shall have discretion to allocate the amount of time for consideration of each report within a session.

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

2. Procedure for each debate

- 2.1 No debate which requires a decision which is to be voted upon may begin unless there is a minimum of 20 Voting Members present in the Conference Hall at the start of the debate. Debates may continue however if the number of Voting Members present in the Conference Hall falls below 20 during the debate with the exception of Motions to Amend the Constitution and Motions to Ratify Changes to the Constitution which require a quorum of one half of the registered representatives in respect of the relevant meeting of the Conference (Clause M.2 of the Welsh Constitution).
- 2.2 The procedure for each debate on a Motion shall be
- a) The moving of the Motion;
  - b) The moving of any Amendments to the motion, in the order in which they appear in the Agenda Announcements;
  - c) A General Debate;
  - d) The right of reply of the movers of any amendments (in the same order in which they were moved) (summations); and
  - e) The right of reply of the mover of the motion (summation).
- 2.3 The moving of a motion or amendment or the right of reply to either may be moved or replied to formally without a speech. This can be done only by the person nominated to speak at that point. If the mover of a motion or amendment chooses to formally move their motion or amendment, they may then be called in the General Debate provided that they are not the nominated person who are summing the motion or amendment.

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

3. Speakers in a debate

- 3.1 The mover of a motion or an amendment must be a Voting Member who has paid the requisite registration fee for that Meeting of the Conference and shall be nominated by the person or body named as having submitted the Motion or Amendment before the start of the Session.
- 3.2 The mover of a motion or an amendment shall either reply to the debate themselves or they may nominate another voting member to do so before the start of the debate.
- 3.3 The Chair shall decide who is called to speak in a general debate. The Chair shall only call Voting Members and non-voting members who have paid the requisite registration fee for that Meeting of the Conference and have completed a Speakers' Card. The Chair may call an Observer to speak in a debate if that person has made a written request to the Conference Committee in advance of the Session demonstrating that they have a particular and relevant expertise in the subject being debated and the Conference Committee have agreed to that request. The Chair shall also ensure that there is a balance to the debate between the different viewpoints at the Conference.
- 3.4 During the general debate the Chair must call, if they have been nominated in writing, before the start of the relevant Session:
  - a) a speaker nominated by the Policy committee to give the Policy Committee's views on any policy, topical or emergency motion;
  - b) A speaker nominated by the relevant Assembly or Parliamentary Group (dependent on whether the legislative competency is (in terms of Liberal Democrat Policy) with Parliament or the National Assembly for Wales) to give the Group's views on any policy, topical or emergency motion;

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

- c) A speaker nominated by the relevant Party Committee to give their views on Business Motions.

3.5 The Chair may not call anyone to speak twice during a general debate, nor may they call the proposers of the Motion or any amendments unless they have formally moved the motion or amendment and are not the designated person to make the summation speech, nor anyone nominated to reply to the motion during the general debate.

4. Length of Speeches

4.1 The length of time for speeches by proposers, summators and general speakers in a debate shall be published in the Final Agenda. These timings may be varied by Conference Committee and any such changes shall be published in Conference Announcements, save that a Session Chair may vary these timings based on the number of cards that have been received for a particular debate.

5. Submitting a request to speak

5.1 Members wishing to speak in a debate must submit a request to speak on an official Speakers Card submitted to the Speakers' Table in good time prior to the start of the debate.

5.2 Speakers' Cards must ask for the following information:

- a) Speaker's Name;
- b) Local Party;
- c) Any Positions held in Party;
- d) Any Elected positions held;
- e) Whether they intend to speak for or against the motion and/or amendments; and
- f) And other information which the Conference Committee deems necessary.

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

G. Votes

1. When do votes take place?

- 1.1 At the end of each debate where a decision needs to be made Conference shall vote on the motion and any amendments before it.

2. Announcing the Conference's intention to vote

- 2.1 Before calling the last speaker in a debate the Chair shall announce that the voting on any amendments and/or the substantive motion shall take place in X minutes. X minutes shall be the time allotted for that speech.

3. Announcing the start of the vote

- 3.1 Once the announced time for voting has elapsed the Chair shall announce that Conference is going to vote and instruct that Voting Members be seated in order for their vote to be counted unless a voting Member is acting as a teller in the counting of votes and that the doors to the Conference Hall be closed. At this point no-one is permitted to enter the Conference Hall until voting is completed and the Chair instructs the doors to be re-opened.

4. Order of votes

- 4.1 The order of votes shall be:
  - a) Establishing if Conference is for or against accepting each amendment (if there are any amendments), in the order that the amendments were moved; and
  - b) Establishing if Conference is in favour or against the substantive motion as it stands after any amendments have been determined.

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

5. Separate Votes

- 5.1 The Chair, in consultation with the Chair of Conference Committee, shall decide if a separate vote may be taken on a part of a motion or amendment.
- 5.2 Any voting member may request a separate vote on a part of a motion or amendment provided that it is received by the Chair prior to the calling of the final speaker in a debate.

6. Method of voting

- 6.1 Voting cards shall be issued at each Meeting of Conference to all voting members which shall form part of their Conference Accreditation. All votes shall be by show of such voting cards.

7. Counting of Votes

- 7.1 The result of a vote shall be decided on the Chair's assessment of a show of voting cards unless a counted vote is:
  - a) directed by the Session Chair or Conference Committee; or
  - b) requested by 25 Voting Members present in the Conference Hall or by 20% of Voting Members submitted to the Session Chair before the calling of the final speaker in the debate.
- 7.2 A recount may only be held at the discretion of the Chair and shall be a counted vote.

H. Procedural Motions

1. Types of Procedural Motions

- 1.1 Move to Next Business
- 1.2 Reference Back
- 1.3 Suspension of Standing Orders
- 1.4 Exclusion of press and public

Cynhadledd y Gwanwyn 2013

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

2. Who can propose a procedural motion?

2.1 The following can propose a procedural motion:

- a) Any voting member who has not yet spoken during the debate at which the procedural motion is taken;
- b) The nominee of a Party Committee given in writing to the Chair in advance of the moving of the motion.

3. Proposing a procedural motion

3.1 The proposal of a procedural motion must be made in writing to the Chair prior to the start of the summing up speeches. The proposal must:

- a) not be more than 75 words;
- b) explain the reasons for the procedural motion;
- c) if a motion to Suspend Standing Orders, specify which part of Standing Orders are to be suspended; and
- d) if a Suspension of Standing Orders or Exclusion of Press & Public, be clear about when the action proposed in the motion would come to an end.

4. When to consider procedural motions

4.1 Procedural motions should be considered:

- a) Immediately after the moving of the motion it refers to if it is proposed before that time;
- b) Immediately after the moving of all the amendments if it is proposed while the amendments are being proposed; and
- c) Immediately after the speaker currently speaking, if it is proposed during the General Debate.

5. Debating procedural motions

5.1 The Chair shall read out the proposal for a procedural motion.

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

- 5.2 The procedural motion shall only be debated if a majority of voting members in the Conference Hall wish to debate it. This decision shall be taken by a vote without giving notice of the vote nor closing the doors.
- 5.3 The usual process for debate shall then take place for the procedural motion, save that the proposer of the motion under debate shall be the first to speak in the general debate and all speeches shall be limited to 2 minutes.
- 5.4 Speakers who wish to speak in the procedural motion debate may be permitted to speak in the full debate if they have not yet been called to speak in the debate and similarly if a Speaker has already spoken in the main debate this shall not preclude them from speaking during the procedural motion debate.

6. Voting on Procedural Motions

- 6.1 Voting on Procedural Motions shall follow the same format as voting on other motions.

7. Outcomes of procedural motions

- 7.1 If a procedural motion does not pass, the debate which was under way continues from the point it was interrupted.
- 7.2 If a Move to Next Business is passed the Chair shall immediately move to the next debate in the Session unless there are no more debates in the session. In that case, the Meeting of Conference shall adjourn until the scheduled start time for the next session unless that has already passed. In that case the next session shall start.
- 7.3 If a Reference Back is passed the Chair shall immediately move to the next debate in the Session unless there are no more debates in the session. In that case, the Meeting of Conference shall adjourn until the scheduled start time for the next debate unless that has already passed. In that case the next session shall start. After the Meeting of Conference the Conference Committee shall identify the

Rheolau Sefydlog y Gynhadledd

relevant committee and requests that it acts upon the reference back. The relevant committee will report back on what action has been taken on the reference back at the next meeting of Conference.

- 7.4 If a Suspension of Standing Orders is passed the debate will continue with the relevant part of Standing Orders suspended.
- 7.5 If an Exclusion of press & public is passed all non-Party members present in the Conference Hall will be asked to leave and the doors closed. The debate will then continue from the point it was interrupted with only party members allowed to enter the Conference Hall.